

ولایت اهل بیت ادامه دهنده راه نبوت در استكمال نفوس بشری

پس از رسول خدا فقط و فقط اهل بیت هستند و هیچ کس غیر از آنها از معانی مخفیّه و بواطن امور و اسرار قرآن مجید و راه تکمیل نفوس بشریّه به عالم توحید و تأویلات کتاب آسمانی آگاه نبوده است.

پس از رسول خدا فقط و فقط اهل بیت هستند و هیچ کس غیر از آنها از معانی مخفیّه و بواطن امور و اسرار قرآن مجید و راه تکمیل نفوس بشریّه به عالم توحید و تأویلات کتاب آسمانی آگاه نبوده است.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه: به مناسبت ایام شهادت حضرت زهرا(س)، خلاصه ای از گفتار هفتم کتاب «تفسیر آیه مودت و نخستین قربانی» اثر علامه محمد حسین حسینی طهرانی تقدیم نظر می گردد؛

قَالَ اللَّهُ الْحَكِيمُ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ: قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ * أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ يَشِئِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَى قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَ يَحِقُّ الْحَقُّ بِكَلِمَةٍ إِنْهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ * وَ هُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَ يَعْفُو عَنْ سَيِّئَاتِهِ وَ يَعْلَمُ مَا تَعْمَلُونَ * وَ يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ يَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَ الْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ. (آیات بیست و سوم تا بیست و ششم از سوره شوری چهل و دومین سوره از قرآن کریم)

سر تشدیدهای فراوان در بعضی از احکام شرعی

در بعضی از احکام شرعیّه در قرآن مجید تشدیدهای فراوانی به عمل آمده است. با آنکه به ظاهر بعید به نظر می رسد که درباره این حکم این نوع از تشدید مورد لزوم باشد؛ ولی پس از رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم که به علت عمل نمودن به آن حکم و رشد نمودن ریشه فساد ، کم کم نتایج سوء و عواقب وخیمی عائد بر مسلمین شد ، معلوم شد که آن اصرار و تأکید قرآن مجید درباره آن حکم و توعید به عواقب خطرناک و عذاب دردناک با ألحان تشدید ، همه و همه برای جلوگیری از آن نتایج شوم بوده است . گرچه در زمان خود رسول الله که آن حکم از جانب خدا نازل شد و آن تشدید فراوان در ابرام آن به عمل آمد ، برای مسلمانان شاید مورد تعجب و شگفت بود و آن اصرار فراوان در مورد امری حقیر بیجا به نظر می آمد، ولی با ملاحظه آثاری که بعداً مترتب شد معلوم میشود که آن تأکیدات همه به موقع و بجا بوده است .

تاکید شدید قرآن کریم بر عدم مودت و محبت کفار

از مواردی که درباره آن در قرآن مجید تأکیدات بسیار به عمل آمده است مودّت و محبّت نمودن به کفار است، خواه مشرکین و خواه یهود و نصاری. و در این باره تشدید به اندازه های زیاد است که شخصی را که با آنان رابطه مودّت و دوستی برقرار کند از زمره مؤمنین به کلی خارج می کند.

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ (۱) خداوند خطاب به پیغمبر میفرماید: « ای پیغمبر ! گروهی را که ایمان به خدا و روز قیامت دارند، نخواهی یافت که دوستی با دشمنان خدا بنمایند.»

و نیز می فرماید : يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَ النَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَ مَن يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ.(۲) « ای کسانی که ایمان آورده اید ، طائفه یهود و نصاری را دوست خود مگیرید ، آنها خود با خود دوست هستند . و هر کدام از شما که آنها را دوست خود بگیرد ، از آنها خواهد بود . خداوند مردم ستمگر را که به اختیار خود راه انحراف را طی کنند ، هدایت نخواهد نمود.»

و نیز میفرماید : وَ لَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ النَّبِيِّ وَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُواهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ فَاسِقُونَ (۳) « و اگر مسلمانان ، ایمان به خدا و رسول خدا و قرآن نازل از جانب خدا به پیغمبرش داشته باشند، با یهود و نصاری طرح دوستی نخواهند ریخت، لکن بسیاری از ایشان (آنها که با آنان محبّت و مودّت می کنند) از جاده مستقیم منحرفند .»

دوستی با هر چیزی موجب شکل گرفتن روحیات انسان بر اساس آن چیز می شود

ملاحظه می شود که در این آیات، افرادی را که با مشرکین و یهود و نصاری روابط دوستی و صمیمیت برقرار می کنند، از زمره

مؤمنین خارج می‌کند، و گویا مثل آنکه اسلام با مودّت با آنان جمع نمی‌شود و این نه از جهت آن است که قرآن نمی‌خواهد خیری به آنها برسد، بلکه از آن جهت است که مودّت و محبّت رفته رفته موجب آشنائی و انس می‌گردد و این مؤانست و مجالست کم‌کم موجب تأثیر افکار و روحیات آنان در شخص مسلمان می‌شود.

و معلوم است که ریشه اسلام و ایمان همان عقیده پاک به خدا و ایمان راسخ به رسول خدا و روز معاد و احکام و دستورات الهی است و چون مسلمانی به علت نزدیکی با آنان در عقیده پاک و ایمان او تزلزلی حاصل شود، از نقطه نظر معنی مسلمان نخواهد بود، گرچه به صورت ظاهر به آداب اسلامی مؤدّب باشد. و رفته رفته بواسطه محبّت و به دنبال افکار آنان، از اعمال و روش و ست و آئین آنها در امور زندگی و اجتماعی پیروی می‌شود تا به جایی که در مسلمان قوئ الإراده، مجاهد فی سبیل الله، مسلمان نمازگزار و متّفق در راه خدا، این صفات کم‌کم ضعیف می‌شود و بجای آنها ضعف و فتور و سستی در جمیع امور، باده گساری و قمار و انواع فحشاء و منکرات جای آنها می‌نشیند.

آری، در آن روز که قرآن مجید با این لحن تشدید آمیز مسلمین را از مؤانست و مودّت با کفار بر حذر میداشت، شاید برای بسیاری از مردم مفاسد مودّت با آنان روشن نبود و این گونه تشدیدها را حمل بر مبالغه می‌نمودند؛ ولی امروز که سنن و آداب آنها در کشورها رواج یافته و به علت مراوده و رفت و آمدهای دوستانه و تعلم از مکتب آنان، هر روز سوغاتی جدید از رذائل اخلاقی هدیه می‌آورند، مطلب برای عموم واضح گردیده است که چگونه يك اجتماع قوئ متین، نمازگزار، صاحب اراده و اختیار، کم‌کم به علت همین مودّت به ضعف و زبونی دچار می‌شود، تمام کمالات روحی خود را از دست داده و به مرحله هلاکت سقوط می‌کند.

رسالت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله امری حقیقی و عاری از تصنع و محافظه کاری است

باید دانست که موضوع رسالت حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله امر معنوی و حقیقی و عاری از شوائب تصنع و محافظه کاری و خارج از قراردادهای سنن مجعوله اجتماعی بوده است. رسالت یعنی برانگیخته شدن آن حضرت بر اساس وحی الهی و اتصال قلب آن حضرت به عوالم عالیّه و اکتساب فیض قلبی از انوار قدسیّه و معرفت بر خدا و اُسَماء و صفات خدا و معرفت بر نفس و طرق کمال نفس و اطلاع بر وساوس شیطان و راه های اغوای او از دریچه نفس اُمّاره و بالأخره اطلاع بر اسرار آفرینش و اسرار مخفیّه انسان از نقطه نظر باطن و ادراکات قلبی به توسط جبرائیل امین.

گرچه به تبع این انوار ملکوتی، عالم مُلک نیز روشن می‌گردد و هزاران هزار حکم اجتماعی برای تکمیل نفوس بشر به میان می‌آید، ولی تمام اینها به تبع آن سرّ الهی و در شعاع آن کانون معرفت قرار می‌گیرد.

نبوت برای استکمال نفوس بشری است و فقط ولایت اهل بیت توان ادامه این راه را دارد

البته معلوم است که این امر پس از رسول خدا فقط و فقط در اهل بیت بوده است و هیچ کس غیر از آنها از معانی مخفیّه و بواطن امور و اسرار قرآن مجید و راه تکمیل نفوس بشریّه به عالم توحید و تأویلات کتاب آسمانی آگاه نبوده است یا آنکه اگر برای بعضی آگاهی حاصل شده بوده فی الجمله و در حدودی خاص بوده است. ولی در وجود مقدّس امیرالمؤمنین علیه افضل السّلام به نحو اُعلی و اُکمل بود. آن حضرت به منزله نفس رسول خدا بود و در ادراکات و معارف و اتصال به عوالم غیبی، تالیّ تلو آن حضرت و اوّلین شاگرد آن مکتب بوده است؛ و روی این زمینه حقیقت نبوّت و سرّ ولایت وجان و خلاصه اسرار بوده است.

أحادیثی که شیعه و سنی مستفیضاً یا متواتراً از حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله روایت میکنند که آن حضرت میفرماید: «علی نفس من است»، «علی به منزله من است»، «من و علی هر دو از يك نور آفریده شده‌ایم»، «من و علی هر دو از يك درخت خلق شده‌ایم»، «علی برادر من است» و امثال این تعبیرات، همه حاکی از این معناست.

مودت اهل بیت تنها یک مساله اجتماعی نیست بلکه برقراری ارتباط با ملکوت است

داستان نبوّت رسول الله و نزول قرآن و احکام اسلام و عظمت مسلمین در عصر رسول الله، مبنی بر يك سیستم اجتماعی نیست که فقط از دریچه ظاهر بدون توجّه به معنی و باطن امر، مورد بحث و گفتگو واقع شود، بلکه فقط متکی بر اتصال به عوالم غیب و صفای باطن و ادراک علوم قلبیّه بر اساس طهارت و وصول به مقام عبودیت محضه بوده است. و پس از رحلت رسول الله وقتی این معنی دوام پیدا می‌کند که شخصی مانند امیرالمؤمنین به دنبال رسالت آن حضرت زمام امور را بدست بگیرد و جامعه بشریّت را در همان خطّه‌ای که پیغمبر سیر می‌داده است سیر بدهد؛ و الا اگر دیگری که در این افق از طهارت قدم نگذارده است بخواهد زمامداری کند، او مردم را در راه رسول الله سیر نخواهد داد، بلکه در حدود ادراکات خود در راهی که

خودش طیّ نموده و به نظر خود پسندیده آمده است سیر می دهد؛ و این راه با راه رسول الله بطور مسلم اختلاف زاویه بسیاری خواهد داشت .

۱. سوره مجادله صدر آیه ۲۲

۲. سوره المائدہ آیه ۵۱

۳. سوره المائدہ آیه ۸۱ .